



Marjeta Drobnič

CEZARJEV IZDIHLJAJ

Pred njim lepa, bela, nadišavljena straniščna školjka. V njej bistra, sveža voda. Čaka. Na kolenih je za hip, preden jo je razburkal, ugledal v njej svoj obraz: pijan, zabuhel, ostarel, postaran, star, izmučen, siv, bled, zelen, režeč, kot pri živali, pri smrdeči, umazani mrhovinarki. Krč. Izbruh. Školjka se je obarvala temno rdeče. Vino. Jedek smrad. Še enkrat. Iz njegove notranjosti se je izvila hrapava kepa napol prebavljene hrane. Pršut, olive, škampi, klapavice, bakalar, losos, koščki mlade, hrustljave solate, jedrega paradižnika, artičok in belušev z olivnim oljem, nemočnih prepeličjih jajčec, mlade, mehke teletine. In še enkrat. Gledal je svinjarijo, ki je padala iz njega in gnusno drsela po stenah školjke, gnusilo se mu je to zdrizasto polzenje, gnusil se je sam sebi, ki mu je ta svinjarija prihajala na usta, gnusil se mu je človek, ki je sebe spehal v osredje take svinjarije. Pitje in žretje. Žretje in pitje. Kavica, sok, smehljajček sem, smehljajček tja, teniška žogica stranke, ki zaradi slabega *backhanda* medlo krevlja po zraku, a jo je treba vseeno spustiti mimo, smehljajček, oh, kako dobro igrate, kako briljanten *backhand*, režanje, laž, sprenevedanje, žretje, pitje, fuk, medel, površinski, nemočen, votel, zdrizast, sluzast, prežet s kiselkastim, postanim parfumskim vonjem, pod kožo ti smrdi, gnusoba, zdaj vidiš, kako smrdi svinjarija, ki se nabira v tebi. Še enkrat školjka zatrepeta, snovi v njenem drobovju se znova premešajo. On njemu: *Sanjam o tebi, sanjam o sončni avtocesti...* Sončni, gotovo. Tole je eklipsa, mrk, zatemnitev, prav nič sončnega ni nikjer. Sedel se je zraven školjke, naslonil glavo na rob, z rokama oprijel njen obli trup. Dihal je sunkovito, skozi nosnice mu je smrad vrtal vse do lebdeče mehkebe za čelom, da se mu je vrtelo in vrtelo in je njegova lebdeča možganska mehkoča udarjala ob stene lobanjskih kosti, v glavi je jasno zaznaval njene obrise, obrise možganov pod trdnim svodom, kot polovica orehovega jedra, mehka, sivkasta, tako natančno in umetelno izoblikovana. V neki smrdeči tekočini plavajo vsi mlahavi zločinski Mussolinijevi možgani in kriminalisti brskajo po njih, v neki drugi smrdeči tekočini plavajo genialni Einsteinovi možgani in znanstveniki jih analizirajo. Naši možgani plavajo v glavi, pod lobanjo, je zaječal. Bil je iz mesa in kosti. *De carne y hueso*. Delal je vse, kar dela kdo iz mesa in kosti. Brut. Američani so izračunali, da vsak človek še danes z vsakim vdihom vdihne tudi 0,002 na x potenco odstotka zadnjega Cezarjevega izdihlaja, ko je vzkliknil: Et tu, mi Brute! Z vsakim dihljajem je zato vsak nekaj tega in nekaj onega. Je vsakega nekaj. Ne, ne vem, ne vem... Zdajle ne vem, ne morem, slabo mi je. Zdajle je njegovo telo tako pijano in izmučeno, da ne more vedeti, da se ne more ničesar dokončno oprijeti, da se ne more niti premakniti. In to pijano telo čuti tisti ostri tujek, tisto možgansko stavbo v glavi, in ona je zmožna treznosti, je trezna, kljub njegovim pijanskim blodnjam

lahko ona hladno opazuje od daleč in analizira. A proti telesu, ki grabi straniščno školjko, ne more nič. Opazuje to zdrizasto in zapuščeno telo in gnusi se ji. Gnusi se ji in prezira ga, ne samo, ker je v tem hipu tako gnusno in nespodobno, ker je samo sebe pripeljalo do takega stanja, temveč tudi, ker ve, da je to telo ona sama, ker ve, da je ta bedni položaj tega trhlega telesa povezan z njo, z njenimi zablodami. Z zablodami popolnega mehanizma, mehke ure, *el reloj blando*, ki plava v glavi pod lobanjo. Zaječal je kot zapoznel odmev lastnega ječanja, v sebi, prej, ko je zraven njega usahlo sedel oni, majhen in suhljat, in se izgubljal v širokem sedežu njegovega audija A6. Istih let kot on sam, obraz pa trpko razširjen, oči ubite. Ni si ga upal gledati. Gledal je na cesto. In mislil na svetlolaso štoparko. Oni pa se je smehljaj, ga prijazen ogovarjal, ga poskušal spraviti v dobro voljo. S tistimi očmi. Rekel mu je, da *ga sanja na sunčanom autoputu*, da je to pesem. In on je zraven mislil na tisto svetlolaso štoparko. Vi, slovenski bratje, ste bili zmeraj drugačni, bolj razviti, delovni, pridni... Imate lepo državo. Lepa je vaša dežela. Zelena. Prikimaval mu je. Lepa. Sveža. Od štoparke k deželi. Lepa. Zelena. Res je. Tisto prijetno toplo sonce in vlažen zrak, nebesna svetloba, celo megla je lahko lepa, skrivnostna, popelje te nazaj, v čase, ko so iz voda vstajale zračne vile, ko so drevesa, pod katerimi so na mehkiem mahu skrivoma počivali ljubimci in se dvobojevali častni vitezi, pripovedovala stoletne zgodbe, v čase, ko so se po hrihah prižigali kresovi in so se bliskali zasneženi vrhovi, ko so vračarice z zelišči celile rane in z uroki privabljele ženine... Res. Lepa je. Potem mu je oni povedal, kako je služil vojsko v Mariboru. Enkrat je tudi smučal v Kranjski gori. Znal sem dobro smučati. Je znal? Kaj pa zdaj? Še zna? Povedal mu je, da je on enkrat smučal na Jahorini. Pri vojakih je bil pa v Tuzli. Dvainosemdesetega. To se je onemu zdelo zabavno. Vse obratno, je rekel, da, vojska, vse zanalašč, iz principa. Potem nekaj dogodkov iz vojske, nekaj priljubljenih šal iz tistega časa, nekaj pa aktualnih, iz vojne, v kateri je bil ujet, spuščen in ranjen; in zdaj, po zdravljenju, gre v svet. Njegovo govorjenje je bilo neobvezno, razgibano, prežeto z iskrivim humorjem, vsemu se je smejal. S tistimi presušenimi očmi. Ta uveličanec, ki sedi zraven njega v njegovem audiju, je bil ranjen in mučen. Ni si ga upal pogledati, samo brezvoljno ga je poslušal, večinoma bolj napol, in se kdaj pa kdaj prisiljeno zarezal. Tistega zadaj se nista dotaknila. Neizrečeno pravilo. Bilo bi nespodobno, če bi se. Bilo bi nespodobno in mučno, če bi oni razkril rane, ki jih je skrival pod razdrapano vetrovko. Ker je človek človek samo, kadar v svoji bolečini ni razgaljen, kadar ne izgubi dostojanstva – zato o tem ne spregovori, zato ubite oči nosi z nasmehom, zato se njihove žene in dekleta na tistem kosu zemlje, tako blizu, a tako daleč, trudijo, da bi bile v slehernem trenutku videti lepe in pokončne. Prelepe, neuničljive ženske angeli, ki se v nenormalnosti, ki je postala *modus vivendi*, trudijo, da bi ostalo v družinah vsaj nekaj normalnega. Zato se je oni pogovarjal in smehljaj, kot da zadaj ni ničesar. Da bi bilo normalno. Pa čeprav bi mu bil kaj rekel – bi on, on lahko kaj od tistega razumel? O, bog. Zastokal je in dvignil glavo: pred njim se je razpirala školjka z izbruhanim vinskim jezerom in delikatesnimi otočki. On. Le kaj bi lahko razumel. Le nejasno slutil je nekaj temnega, globokega, neskončno breznastega in praznega, kar je oni nosil v sebi zadaj za smehom. Razumeti ne more. Pa tudi noče, tega, kar se širi za tistimi ugaslimi očmi, noče izkusiti in razumeti. Razume lahko in hoče stranko, ki mu naredi uslugo, ki z njim menja, pretaka kapital, lahko spusti mimo njeno počasno servirno žogico, ki bi jo lahko prestregel vsak začetnik, razume lahko in hoče svoje lastne vsakdanjosti. In njemu si ni upal pogledati v oči, ker ga je bilo sram, da mu je bila teniška žogica tako pomembna, in da izžeti človek z ugaslimi očmi iz njega to lahko prebere. Zato ga ni mogel gledati. Ga ni hotel gledati. Kakor mu je bilo težko

gledati tja dol, proti tistemu koncu sveta. Vsaj na začetku. Bilo je boleče. Vest? Občutek krivde? Na katero potenco je že odstotek tistega dihljaja? Ne, zaradi prenasičenosti, izčrpanosti in naveličanosti se je bilo zdaj lažje delati, kot da ni nič, kot da česa drugega, drugačnega od njegove realnosti, na svetu ne more biti. Lažje se je bilo nazreti in le govorčiti od daleč. Ali sploh nič vedeti.

Njena kolena so rahlo udarjala skupaj v ritmu glasbe. Uleknjena je sedela na sedežu zraven njega in s priprtimi očmi strmela v cesto, ki je izginevala pod njima. Prižigala je cigareto za cigareto, a je vsako že po polovici zmečkala v pepelniku. On tudi. Zdravo kajenje.

– Sicer ne grem čisto v Milano.

– Aja?

– Ne. Dvajset kilometrov prej. Ampak te lahko vseeno zapeljem. Saj to ni nobena razdalja, pa tudi časa imam dovolj. A je prav?

Kolena so se zganila hitreje.

– Prav. Če hočeš.

– Večkrat potuješ takole?

– Dvakrat, trikrat na mesec. Odvisno.

Punca, ki jo je bil pobral že na meji, je bila manekenka, model, pri neki agenciji v Milanu. Sicer pa študentka. Visoka. Vitka. Vilinska. V Milano je šla je na *casting* za neko revijo. A vedeti je hotel nekaj drugega.

– Ne, na štop, mislim.

– Ja, saj.

Kolena so se pri tem stisnila skupaj. Njegove oči so hladnokrvno švigale k njej v kratkih presledkih, da je bilo videti, kot da nadzoruje cestišče. Vsakokrat se je ustavil pri drugi podrobnosti, dokler se niso vse povezale in se mu ni prikazala njena celotna podoba. Največ dela je imel z obrazom, saj bi pri tem lahko njegovo preiskovanje najprej prestregla. Razkuštran čop svetlih las, dekliška oblekica. Rahlo našminkane, našobljene ustnice. Lep nosek. Koža, lepa, bela, gladka, napeta. Potem se je vračal k mestom, ki so se mu zdela najprivlačnejša, se pozorno oziral k njej, kadar jo je kaj vprašal in mu je odgovorila ali kadar je iz zavojčka vzela novo cigareto. Vsi njeni gibi tako ženstveni. Kadar je ni pogledoval, se je zavedal, kakor se žival zaveda navzočnosti bližnjega telesa, ko vzvalovijo niti v njeni mreži zaznavanja. Vožnja mora trajati čim dlje. Hitrost je zmanjševal zlagoma, da ne bi opazila. Mimo je pribrzela tabla, ki je opozarjala, da se bližata bencinski črpalki z gostiščem.

– Grevna na kavo? je pomignil proti tabli.

– Ja, lahko.

Spogledala sta se in pokimala je. Nasmehnil se je sam pri sebi. Že od vsega začetka se mu je torej pravilno dozdevalo: všeč ji je bil. Še bolj je upočasnil vozilo. Najprej kava, potem počasi naprej, pogovor, male pozornosti... potem...

– Kavo pa bi, je rekla.

Bi. Bi. So se njena kolena premaknila? Tisto njeno naročje se je zdelo mehko in toplo. V glavi mu je vzplamtela kri in z njo glagoli: potopiti se, zasrkati se, zasidrati se, zavrtati se, zagristi, izgubiti se, izsesati, izliti, razsvetliti... Pred seboj je zagledal svoje telo, telo Atlasa, in njo, toplo naročje zemlje. On, bojevnik, ona, njegovo ozemlje. On, telo, čista sila, sulica, meč, ona, mirno zavetje, laguna, ki jo razburka, prebode. On zanjo ljubi in rani, ona zanj ljubi in celi. Tak je zakon narave. Ki ga morata izpolniti. Zato sta. Težko je dihal. Kako naj ji vse to pojasni? Kako naj ji pove, da tako mora biti? A to bi ona sama morala že vedeti, že ko je šla z njim, še prej, ko ga je pogledala, preden je sedla v avto. Vedeti bi morala že od

vsega začetka, ker je ženska, že od prvega trenutka časa. Postalo mu je vroče, dlani so se mu začele potiti: saj sta oba vendar vedela, da je tak razplet neizogiben, da je bilo že davno, davno nekje tako zapisano.

– Kako je vroče, je zamrmral, skoraj kot poleti.

– Ja.

Njena podoba poleti. V vseh tistih oblekicah, zagorela, v kratkih in oprijetih belih majicah je zaplesala pred njim po asfaltni cesti, ki se je stekala pod avto, s svojim plesom in lasmi ga je vabila, si spletala kite mimo mehkih ramen, da bi po njih splezal do nje, si jih spet razpuščala in vabeče vrtela svoje telo po zraku. On, ugrabitelj, vitez, branilec, ona, princeska, nedolžna in nemočna. Samo on je tisti, ki jo lahko ugrabi in brani, samo on, drugega ne pusti blizu. Nikogar. Ubija. Na desni se je prikazala zgradba s črpalko in gostiščem. Začel je zavirati. Ona je odpela svoj pas in izpod nog dvignila svojo torbo.

Prinesel ji je kavo in sok. Stala je ob pultu pri stekleni steni in gledala ven.

– Gre za resnično velik posel, je rekel. Ta iz Milana je najboljši partner.

Res je bilo tako. Marco. Najbolj iznajdljiv in zvit je bil, podrobno je poznal vse zanke svobodne trgovine. Kako priti do dobička. Največji učinek, največ denarja. Uspešnej. Seveda pa ga njej ne bi predstavil.

– Aja?

– Ahm, nekaj sto tisoč mark, je pomembno povedal koticke ustnic.

– In zdaj greš tja? ga ni pogledala.

– Ja, nabava in poslovni sestanek. – In je zraven potrkal z vžigalnikom po pultu, da bi pritegnil njeno pozornost. – Še neka moja sodelavka pride. Ampak posebej, s svojim avtom.

– Aja? je kadila naprej in strmela ven.

Spet je potrkal z vžigalnikom. Nestrpno. Kdo ve, ali je opazila kroj njegove obleke? Nanjo bi to naredilo vtis. Saj se spozna.

– Gospod, ga je takrat nekdo od zadaj potrepeljal po rami.

Za njim je stal temnolas tip, majhen in droben, neurejen. Aha, so že tukaj, žicarji, se mu je zmračilo. S koticom očesa je ujel, kako je zlila kavo vase, ne da bi trenila z očesom, in spet povlekla iz cigarete. Zmajal je z glavo in se hotel obrniti od njega.

– Gospod, videl sem vas, ko ste pripeljali. Iz Slovenije ste, kajne?

Na hitro ga je pogledal in prikimal.

– Lepa dežela, je oni tudi prikimal.

Skomignil je.

– Vas lahko vprašam, prosim, kam greste.

Ah. Zdaj se bo prilepil in ga ne bo več pustil pri miru. Ona je gledala ven in se mu vidno odmikala.

– Milano, je zamrmral.

– Oh! Bi me potem mogoče lahko zapeljali? Tudi jaz sem namenjen v Milano.

Pogledal ga je. Hlače so mu, dosti preširoke, visele s telesa, vetrovka prav tako. Lase je imel razmršene in neumite, kožo na obrazu suho in razbrazdano. Skozi misli mu je šlo vprašanje, zakaj je nagovarjal prav njega. Zakaj si je bil izbral ravno njega. In še nikdar mu ni bil kakšen človek tako odveč, moteč, nadležen. Živciral ga je.

– Prihajam iz Bosne, je rekel. In grem v Milano.

Pogledal ga je v oči. Samo bežno ga je oplazil. Ona je v pepelniku stlačila napol pokajeno cigareto. Popolnoma ravnodušno.

– Grem na stranišče, se je kar naenkrat oglasila in izginila skoz vrata.

Najraje bi ga pustil tam in stekel za njo. Napaka, da jo je bil sploh povabil na kavo.

– Ne vem ... Sem že tole punco pobral. Ne vem, če bo prostor.

– Ah, se bom pa zadaj usedel. Saj je vseeno.

Vsiljivec je bil skrajno nesramen. Ali ta človek res ne vidi, da je z žensko. Ali ne vidi, da tukaj nima kaj iskati.

– Imate mogoče kakšno cigareto? se je nasmehnil ta človek.

Neumno vprašanje. Saj ga vidi, kako kadi. Če kadi, ima torej gotovo tudi kakšno cigareto. Poleg tega je njegov zavojček ležal na polici.

– Ja, je rekel in pokazal na zavojček.

Spet napaka. Z njim se sploh ne bi bil smel pogovarjati, kaj šele mu ponujati cigarete. Tisti se je zahvalil, vzel eno iz zavojčka in si prižgal.

– Dober tobak, je rekel po prvem dimu.

Prikimal mu je in pogledal ven. Komaj se je zadrževal, da se ni brez besed pognal iz bifeja. Bi se dalo vse skupaj nekako rešiti? Zavrteti čas nazaj? Še pravkar je bil v toplem ženskem naročju, zdaj pa se mu je nekdo vsiljeval in že je videl, kako se mu podira ves načrt. In gotovo se je tale človek zavedal, dobro zavedal, kaj mu dela, kaj mu bo pokvaril. A vztraja in vztraja. To mora prekiniti, jasno mu mora povedati, da zanj tukaj ni prostora.

– Ne. S punco sem. Ni prostora.

Oni ga je presenečeno pogledal. Potem se je zarezal.

– A, punca!

– Ja, hočem biti sam s punco.

– A, to je pa nekaj drugega. Razumem, je prikimal.

Razume! Zadihal je. Spustil ga bo! Rešeno! Bežno ga je pogledal v oči in se mu dobrovoljno nasmehnil:

– Lahko pa vas povabim na cappuccino.

Cappuccino v zameno za vožnjo s punco.

– Ne, ne, hvala, se je zarezal oni.

In ravno takrat se je prikazala na vratih:

– Našla sem nekoga, ki gre do samega centra. Z njim grem. Čao, je pograbila torbo s pulta, mu nekako zamahnila v pozdrav in izginila nazaj skozi vrata.

V glavo mu je butnila vsa kri. Nemogoče! Saj vendar ne more kar tako oditi! Po vsem tem, kar je bilo prej čutiti v avtu! Skozi steklo jo je zagledal, kako vstopa v avto k nekemu polizanemu špagetarju. Čez ves tisti ogenj v glavi se mu je polil škaf ledenice. Iskal je primerno besedo zanjo. Črke so se mu vrtele po labirintičnem jedru pod lobanjo, a se niso sestavile v nič primernege. Šel bi tja in jo prebutal, izdajalko, treščil bi tisto njeno glavo ob polizan avto polizanega makaronarja, da bi se streznila.

– Zdaj pa je prostor, je zaslišal za sabo glavnega krivca.

Mrko je zrl predse v cesto. Zraven njega, tam, kjer je prej sproščeno počivalo lepo telo, je zdaj sedel suhec.

– *Sanjam te, sanjam sunčani autoput, sanjam te na sunčanom autoputu.*

– Kaj?

– Pesem.

– Aja, pesem, je vzdihnil.

Na sebi je začutil njegove oči. Nelagodno se je presedel. Tip je imel čuden pogled. Tak odmaknjen, statičen. Potem je na srečo spet pogledal naprej.

– Dober avto tale audi, kajne, je ugotovil.

Prikimal je. Kako je šla lahko k drugemu s tako lahkim srcem.

– To je to, je rekel oni, kdor zna, pač zna. Nemci znajo.

Prikimal je. Ampak ona je šla raje z Italijanom v alfo.

– Kako pa je kaj pri vas zdaj? Ti gre dobro?

Prikimal je:

– Super je, super. Vsem gre zelo dobro.

– Saj je že čas, vi ste bili zmeraj drugačni, pridni, saj je že čas, zaslužili ste si.

Prikimal je. Gledal naprej in si predstavljal, kako ona sedi v avtu zraven tistega polizanca, kako pleše kot vila pred njegovimi očmi in kaj vse mu dovoli.

– Bil sem v vojski v Mariboru.

In se je začelo. Vojska, Slovenija, Slovenke, smučanje. Nekakšne šale, ki so bile takrat smešne. In on mu je mlačno razlagal nekaj o uvažanju. Sledila je Seadova – že ko sta vstopila v avto, sta se zmenila, da se bosta tikala; ime mu je bilo Sead – zgodba o tem, kako gre v Italijo, pa ne kot begunec ali iskat službe, temveč na potovanje. Samo dvakrat v življenju je bil v tujini: enkrat v Italiji, v Trstu in Benetkah, enkrat pa v Münchnu, v Nemčiji. Zdaj gre po svetu. Gledat, kakšen je. V Bosni tako ali tako nima več kaj iskati. Ranjen je bil, zdaj ni več za nobeno rabo. – Res, ko sta šla na bencinski črpalki skupaj do avta, je opazil, da ima težave pri hoji, da nekoliko šepa. – In mu je povedal še nekaj aktualnih vicov o vojni v Bosni. On pa, da je bil v vojski v Tuzli, leta 1982. Leto pozneje, eno pred olimpiado, pa na smučanju nad Sarajevom.

– Jaz sem bil iz Sarajeva, je rekel Sead.

Besede so se zagnale vanj skupaj s smradom iz školjke. Bil? Bil je. Zdaj gre na tuje. Tujec je. Povsod. Tisti znani verzi iz prve svetovne vojne – kako že? – ... *če bom umrl... je nekje kotiček tuje trate, ki bo za zmeraj Anglija*. Nekaj takega. Strašno. Zagledal se je v neznamenit zdrizast skupek, ki je trepetal sredi mlakužne širjave v školjki: kot on, ki ga je odnašalo iz toplega zavetja. Nič več ni bil na varnem v svojem novem štirisobnem stanovanju, nič več ni varno spal v svoji velikanski postelji. Zdaj ga je odnašalo ven, Sead ga je prisilil, da je vstal, gol in nemočen je moral mežikati v iglast snop ostre luči, ki je spraševala: Kje spi Sead? Prestrašen je jecljal: On ne spi nikjer, on je tujec, njegova nit življenja je pretrgana, izničena njegova zgodba, tujec je. Izpraznili so ga, kot se izpihuje jajca, in zato pač nikjer ne spi. Pa čeprav kam leže in zaspi, tisto spanje ni pravo, on spi tako kot izpihnjeno jajce. Spi prazno. Vojašnica v Tuzli. Ozka, majava postelja, na kateri si se zbudil vsakokrat, ko si se obrnil. Odeje in uniforme, ki so smrdele po vojski. Po trohnohi in zatohlem. In oni, osemnajstletni vojaki z vseh vetrov, so se z njimi pokrivali, se vanje oblačili. Prevelike, predolge, prekratke, premajhne uniforme. Čevlji, ki so krvavo žulili. *Naš bal je tužan bal...* Več kot eno leto. Vsi so si želeli domov. Bili so hladno gnezdo izpihnjenih jajc. Razen dveh ali treh zagretežev, ki se jim je v vojski godilo bolje kot doma. Potem je bilo še tisto zunaj. Klubi, kavarnice in stanovanja, peščica domačinov, s katerimi si se po vojski še nekajkrat srečal. Veliko je bilo petja in popivanja. Skupnih strasti in skupnih strahov. Bila je tudi tista punca, ki so mu jo vsi zavidali. Čez čelo se mu potegne leden znoj. Čete strumno korakajo po prostranih mestnih trgih in ulicah, hladna, izpihnjena jajca strumno korakajo, en, dva, en, dva. Na črnobelem filmu. Ne, saj to niso oni. Oni zdaj sedijo v razredu, gledajo na platno in poslušajo, kako neka vojska črnobelo koraka. Potem se pred šolo igrajo žabice. Zvok korakov se s platna povleče na pločnik za njim. Starejši tip pride mimo s strumnimi črnobelimi koraki, en, dva, en, dva, in zasika: To je čefurska šola, čefurji! Zažene se vanj: Ne, ni, jaz nisem noben čefur. Oni presenečeno pogleda: Ah, a vi ste Slovenci; ampak na tej šoli so tudi čefurji, a ne?

Doma potem vpraša: Mami, kaj je to čefur? Tista šola, v kateri so bili razredi, ki so imeli pouk v slovenščini, in razredi, ki so imeli pouk v srbohrvaščini, je bila najboljša šola, učili so se angleško, latinsko in nemško. Imeli so najboljši literarni krožek in šolsko glasilo. Za učitelje likovne umetnosti ugledne akademske slikarje. Tega ni bilo na nobeni drugi šoli. Stoj. Na nekaj pozabljaš. Kolikokrat se je zgodilo, da je kdo iz srbohrvaškega razreda v vseh tistih letih prinesel h krožku svoj spis? Trikrat? Petkrat? Ja. Res je. Ampak, zakaj. Ledena koža na čelu leze narazen. Bili so skupaj in on je verjel, da so skupaj. Idiot. Pa bi bil lahko pomislil, da spisov ni bilo. Zdaj vidiš. Tudi zdaj si vsak išče svojo posteljo, med svilenimi rjuhami, na vojaških žimnicah, med ruševinami, na kamnu, vlažni zemlji in snegu in nikoder. Včasih so spali v spalnih vrečah po travi. Ali kar tako. Brez spalk. Kot takrat v Puli. V parku. Po koncertu v amfiteatru. Kdaj je že bilo? Pod lobanjo je vzvalovalo. Na faksu je bilo, na faksu, po prvem, se mu je zdelo. A vse to spominjanje zdaj ni tako pomembno, zdaj je pomembno, kje si in kaj počneš z vso to svojo zgodbo. Saj, zgodba, kako kratek spomin! Vse za njim se je kar nekam skrčilo, zanj že dolgo ni več veljalo, da *svaki dan u svakom pogledu sve više napreduje* ... Ne. Pozabljal je, kakor se je pač pozabljal, počasi, a zanesljivo. Zagovarjal je, česar nekoč ne bi zagovarjal. Pozabljal je stvari, ki so se zgodile od vojske sem, najhitreje je pozabljal tiste, ki so se zgodile v treh ali štirih letih pred enaindevetdesetim. Šlo je kot na vrtiljaku, kar nekam gor, v nek vrtinec. V vrtincu. Dogodkov. Informacij. Okoliščin. Prav je, prav je tako, se mu je prikazala pod vekami manekenka, če hočeš preživeti, moraš pozabiti, hoditi moraš svojo pot. Od nekje zgoraj jo je pretil smeh njegove sodelavke. Glavo je nagnil nad školjko in v želodcu se mu je znova skrčilo. Baba, reži se z Marcom in ga šlata pod mizo. Bruhnil je. Prijemlje ga z rokami, zagorelimi od umetnih žarkov, s krempljastimi prsti, vajenimi vsakdanjega namakanja v raznovrstne kreme proti gubicam. Marco pa se hahlja in hahlja, ugaja mu, da ga pohotnica naskrivaj prijemlje, dela se, da se smeji njemu ali lastnim štosom, mislita, da on nič ne ve, kaj se dogaja pod mizo, kaj se dogaja potem v hotelu. Ta ženska je žena solastnika njihovega podjetja, ona odloča v njegovem imenu. A kadar gre v Italijo na službeno pot, spi z Marcom. Zmeraj se dasta dol v vsem možnem blišču, z vsemi drobnimi pozornostmi, ki jih narekujejo zakonitosti televizijskih soap oper, tako da se vse iskri in briljira in je videti zelo dramatično. In mislita, da nič ne opazi. Da je preveč pijan. Pa je ravno obratno: preveč pijana sta onadva, ki pod mizo drug ob drugega brišeta svoje mastne roke. Brozga v školjkastem bazenu pod njim se je želatinasto stresala.

Bila sta na črpalki okrog trideset kilometrov pred Milanom, zadnji, preden je zavil z avtoceste. Dogovorila sta se, da ga bo pustil tukaj, do Milana bo pač moral s kom drugim. Povabil ga je na pijačo, da bi se s tem nekako odkupil. A mu je še vedno zameril, da mu je bil splašil manekenko. Stala sta ob šanku in Sead je brez besed iz njegovega zavojevca vzel novo cigareto. Že peto, če se ni uštel. Kakšen način, si je mislil, a v oči mu ni pogledal. Da ne bi morda pomislil, da mu jih prešteva. Taki tipi so vsega zmožni. Ker so živčno razrvani, te lahko obtožijo česar koli kar tako, brez razloga. Njegov pogled je bil moteč. Kot rentgenski žarki. Čeprav se je kar naprej nekaj smejal in bil pravzaprav vljuden in prijazen – če odmisli cigarete, ki mu jih je jemal brez vprašanja. Ah, pač drugačna mentaliteta. Pa tudi večina tistega, čemur se je Sead smejal, se njemu sploh ni zdela smešna, še več, nekatere šale so bile prav idiotske in nesmiselne. Neki čudni štos, ki jim je bil tudi prisluhnil le mimogrede, saj ne samo, da ga niso zanimali, ampak mu tudi nesrečni dogodek s štoparko ni hotel iz glave. Nagovarjal ga je, naj mu pove kakšen slovenski vic. Pa se je spomnil samo nekega zelo starega o Muju in Hasu. Že po prvi besedi je

Sead vedel, za katerega gre. Zdaj je opazil, da je obut v razhojene vojaške čevlje, podobne tistim, ki jih je moral v vojski vsak dan loščiti. Njegova edina prtljaga je bilo tisto, kar je imel na sebi. Kdo ve, ali ni imel pod vetrovko skritega orožja? V avtu se ni slekel. In kako je prišel čez mejo?

– Od česa boš pa zdaj živel?

– Kako to misliš?

– No, kaj boš delal, da zaslužiš denar? Za življenje.

Tu ga je pogledal in mu s pogledom govoril: No, bodimo realni. Seadove oči pa so topo zrle vanj. Spet napaka. Postalo mu je žal, da ni premislil, preden ga je začel spraševati: zdaj namreč niti približno ni slutil, kako bo Sead reagiral. Da mu ni tega preveč zameril? Pri takih nikoli ne veš. Užalijo se kar z jasnega, brez razloga. Opazoval ga je s kratkimi preleti po telesu, misli so se mu hitro sukale in pretehtavale vsak možen odziv. Kam bo udaril? Kje ima skrit nož ali pištolo? Bil je nor, da ga je bil spustil k sebi v avto. Da mu ni česa ukradel? Komaj se je zadržal, da si ni začel pretipavati suknjiča, ki ga v avtu ni imel na sebi.

– Kdo pa pravi, da bi rad življenje, je počasi rekel Sead.

In se že v naslednjem trenutku zasmel. Odleglo mu je. Skrivoma je segel k notranjemu žepu suknjiča. Potni list je bil tam. Denarnica tudi.

Vztrajal je, da ga pospremi do avta.

– Hvala ti, najlepša hvala za udobno vožnjo, kavo, za družbo, ga je trepljal po hrbtu. Pa lepo potuj. Če bi imel naslov, bi ti ga dal.

In se je spet smejal. Z nelagodjem se je spravljal v avto in ga potem v vzvratnem ogledalu videl, kako mu maha. Prižgal je radio in globoko vzdihnil. Z eno roko je prijel volan, z drugo pa še enkrat preveril, ali je v suknjiču vse na svojem mestu. Potem je ob vrtoglavem drdranju italijanskih špikerjev z vrtoglavo hitrostjo drvel naprej.

Avtomobili, nanizani v cikcaku po velikanskem parkirišču, so bili v resnici tako dobri, kot je bil obljubljal Marco: skoraj novi in le za malenkost obtolčeni. Podpisali so pogodbo in Sabina je poskakovala od navdušenja, da je bilo slišati živahno cingljanje njenih uhanov. Potem je prišel na vrsto obredni del poslovne poti: odpeljali so se na večerjo. Marco je bil skrajno pozoren gostitelj, nenehno jima je dajal vedeti, da sta zanj najpomembnejša na svetu, večerje, na katere ju je vabil, so bile bogate in odlične. Poznal je vsako dobro restavracijo, vsako dobro jed.

– Človek vidi svet skozi želodec.

– Marco in njegova hrana, se je zahihitala Sabina.

Prvi dve predjedi so pojedli skoraj molče. V resnici so se basali, vsaj Sabina in on. Marco je tu pa tam tudi kaj povedal in jima neprestano natakalo vino. Predvsem njej, ona pa je med očarljivim smehljanjem goltala hrano in se iztegovala proti kozarcu. Videl je, kako se je njena roka nekajkrat splazila pod mizo in se tam nekaj časa zadržala. Marco jo je na skrivaj pogledoval, ona si je medtem, kot da ni nič, nosila hrano med ustnice in si potem drobne sledi hrane, ki so ostale na njih, pivnala s prtičkom.

– E, Gianni, kako kaj življenje? mu je pomežiknil čez mizo.

Zarežal se je. Super, super, mu je odvrnil in se spomnil na štoparko. Ki mu je ne bi bil hotel predstaviti. Čeprav mu je Marco, nasprotno, kdaj pa kdaj rade volje predstavil katero od svojih prijateljic. Vse so bile lepe, urejene in zelo privlačne ženske. Res, zdelo se je, da ima Marco vse. Po življenju se je gibal kot star, izkušen maček, in dajal je vtis, da mu je znana sleherna povezava med vzroki in posledicami in da ga nič ne bi moglo presenetiti. Sabina je bila prav avšasto nora nanj. Za njim je zmeraj vel nevsiljiv vonj po dragocenih kolonjskih tekočinah, daljše lase je imel

počesane nazaj in prepojene z briljantino, oblačil se je brezhibno, bil je samozavešten, ustrežljiv, galanten, skrben in temperamenten. Njegova edina težavica so bili kilogrami. Pa ni bil debel, le malo močnejši, zaobljen in mehek, kot vsi sladokusci.

– Danes sem pobral nekega begunca.

Sam sebe je presenetil. Hotel je namreč reči: Pobral sem neko mačko, manekenko, peljal sem jo do Milana in tam sva se v njenem stanovanju poslovila, kot se spodobi.

– Ah! je s polnimi usti vzkliknila Sabina in zavila z očmi.

– Prilepil se mi je na bencinski črpalki.

– In? je skomignil Marco in dotočil vino v njen kozarec.

Sabina je pogoltnila grizljaj ter začela Marcu hlastno pojasnjevati, kako skrb vzbujajoč je položaj, v katerem so se znašle razvite države zaradi poplave beguncev in razseljencev. Zraven je iztegnjene prste prepričljivo premikala zdaj sem zdaj tja.

– Veš, Marco, ne moreš si predstavljati. To je čisto drugačna mentaliteta, a ne, Gianni, pridejo, žicajo po hišah, kričijo po ulicah, goljufajo, napadajo, etc. Živ kaos. Človek sploh nikjer ni več varen.

Med razlaganjem je izbočila prsi, da se ji je hrbtenica rahlo uleknila in ji je zadnjica na stolu pomembno štrlela nazaj. Tako držo je večkrat opazil pri ženskah, ki so sede s telesom poskušale poudariti pomen svojih besed. In zelo ženstveno se mu je zdelo vse skupaj. Za trenutek je Marcu kar zavidal, da bo preživel noč z nekom, ki je tako odločno, prepričano in erotično sedel na stolu.

– Ja, res je, ji je pritegnil in potem pokimal proti Marcu.

Sabina se je nekam zarotniško nagnila naprej, tudi onadva sta se zato nagnila naprej, dvignila je glavo in ju pogledala vzvišeno, s priprtimi očmi:

– Da ne govorimo o tem, koliko denarja gre za to. Seveda je problematika dosti širša, tu gre ne samo za ekonomsko in socialno, ampak tudi za politično ogroženost.

– Res, pa taka politika, je zmajal z glavo proti Marcu.

Marco ju je gledal in se režal. Potem se je naslonil nazaj in si prižgal cigareto.

– To me ne zanima. Trgovec sem, zmeraj in kadarkoli, ne pa politik, se je nasmehnil z vsem šarmom, kar ga je premogel.

– Saj razumem, se ni dala Sabina, vojna in vse to, ampak treba se je prilagoditi. Če ti pravim, naša hrana, naša zdravila, naša kultura, naše meje, ti povem, vse je pod vprašajem, ogroženo.

– Ma kaj, brez veze, je rekel Marco, ni ti videti, saj voziš dober avto.

Pri tem je njegova roka segla pod mizo in Sabina je utihnila. Potem se je slišal samo še žvenket svojega in njenega pribora in rahlo pocingljanje uhanov. Njegov surovi losos s koprom in z gorčično omako je bil odlično pripravljen.

– Kje pa so toaletni prostori, je rekla Sabina in vstala, preden naj bi prišla na vrsto še sladoledna torta.

Hip zatem je odšel v isto smer tudi Marco. Pri mizi, ki je čakala na desert, je ostal sam.

Zakaj kar naprej sliši Sabinino hihotanje in med njim obetavne vzklike, namenjene Marcu. Zasedralo se mu je v ušesa, zato mu je slabo, zaradi nje, njenega hihotanja, vina, hrane. Slabo, strašno slabo zaradi sebe. Kaj ga je obsedlo, da je šel pregledovat suknjič, v strahu, da mu oni ni bil kaj izmaknil. Zakaj ga ni zapeljal do Milana. Človeško sranje si. Izmeček. Tole kozlanje. Sead njemu »najlepša hvala, lepo potuj«, on pa ves živčen, da bi se ga čimprej rešil. Iz smrdeče mlake pod njim so vstajali proti njemu grozljivi prizori. Jezusove naslednike so križali, Grof Drakula

je nasajal na kole, od kuge se je razpadalo, Indijanci so umirali v rudnikih, črni sužnji na plantažah, galjoti v okovih, Cerkev je žgala na grmadah, Hitler v pečeh, da je naokrog smrdelo in so zraven potepuški psi od lakote blazneli, Američani niso bili zadovoljni s tako hipnim učinkom, *Fat Boy* na Nagasaki in tri dni prej goba nad Hirošimo sta morala pobiti in spačiti tudi naslednje generacije, Rusi so imeli daljne sibirske noči, Argentinci pogrešance in nad zemljo se kopiči, kot se spoprijemljejo lepljive gmote v tej gosti brozgi. Vse se meša v krvavi barvi, ja, od vina je to, od težkega črnega vina. Otroci v snopih padajo po tleh in zaspijo s tistimi drobnimi obrazi. Zraven stojijo množice in zgroženo gledajo. Gledajo ob eksplozijah in krikih, gledajo ob ritmičnem veletoku besed velikih predsednikov, liderjev, maršalov, cesarjev, generalov, kraljev, kavgiljev in poglavarjev. Posrednikov, ki se smehljajo na vse strani in vsakomur segajo v roko. V rokah skrivajo skrbno zložene najmočnejše bankovce najtrdnjših valut. In potem vsi ti bankovci letijo ven iz cevi, topovskih, puškinih, letijo proti zaobljeni zemlji in ostajajo v tistih snopih. Orožje je zastarelo, zaloge so prevelike, posodobiti je treba obrambne moči. Več dela, več denarja. Krog je sklenjen. Kolo. *Rota volubilis*. Kroženje okrog Filolajevega večnega ognja, zadaj večno nevidna Protizemlja. Protiutež. To vse je kot virus, je v nekem filmu nekdo rekel. Saj mi gledamo, je s pomirjujočim glasom povedal podobam, ki so se v agoniji zvijale pod njim, in gledal. Gledal je, da ne bi pozabil, takih dogodkov se ne sme pozabiti, tak spomin je opomin za prihodnost. Gledal je že dosti dlje kot tisoč dni. Gledal je tisočletja. Skozi tisočletja se je vlekle tisto hihotanje, videl se je, kako pritrjuje njeni poznavalski razlagi ob večerji, skozi tisočletja, od Cezarja sem, se je kot virus vlekel njegov smrtni izdihljaj in se v tistem odstotku prenašal z enega na drugega, Brut je živel kot virus v tem izdihljaju in je gledal. Sodeloval. Izdajal in ubijal, ubijal svoj čas, sebe spodaj, da bi lahko z velikimi zamahi izplaval in se oklenil sebe zgoraj, ki je ravnodušno opazoval svoj boj. Mi nikoli nismo bili del tiste države, je zagotavljal Marco. Bratje tistih ljudi. In v želodcu se mu je spet začelo krčiti. Bili so ti v uteho, ko si, izpihnjeno jajce, blodil po hodnikih vojašnice daleč od doma. Jedel si njihovo hrano in pil njihovo vodo. V hotelu Bristol si vdihaval tisto deklico in si želel, da bi tudi ona tebe. Z nekom, ki je nosil enako uniformo kot ti, si delil isto čustvo, ko sta skupaj žalostno strmela v nebo vsak na svoj konec. Z njim si se smejal, se žalostil, jokal, jezil, upal in verjel v boljše čase. Telo se mu je stresalo in že mu je jemalo vid. Ali ne počneš tega v slehernem trenutku z vsem stvarstvom. Z vsakim bitjem in najbolj oddaljeno zvezdo, ki je mogoče že zdavnaj ni več. Ali nisi del vsega, ali nisi eno in drugo in tretje in . . . Zaslišal je svoj pogled, kako težko je nekje daleč stran padel na zemljo. Na mehko, sveže pokošeno angleško trato pred razkošno vilo. Pogled je obležal tam, a hihotanje ga je zaslepilo. Vse bolj se bliža ta smeh. Ali jo res sliši ali je vse samo v njegovi glavi, ki je obvisela nad školjko? Prisluhnil je. Sabina: Hej, Marco, Marco, poslušaj, nekdo bruha. Marco ji je odgovoril nekaj o tipih, ki ne prenesejo pijače. Potem je slišal, kako se od sten odbija njeno šepetajoče povpraševanje: A greva na žensko stranišče, a greva . . . a greva . . . Marcov trezni glas se je zlival čez, njegovi zlogi so trdo butali v prostor: Ne. Greva nazaj. Povedat Gianniju. Naj ne hodi na moško. Toaleto. Ker tukaj nekdo bruha. No prav, no prav, je odgovarjala ona, no prav, pa pojdiva nazaj k mizi, nazaj k mizi, sladoledna torta . . . torta . . . Hotel jima je zaklicati: Saj jaz sem tukaj, tukaj sem in slabo mi je! Mi trije smo predstavniki tisočletij mračnega veka, jima je poskušal zaklicati, utapljamo se v bleščavem cingljanju uhanov. *Glamour*. Od daleč je priplaval manekenkin glas: Kdor ne zamiži, ne preživi, zamižati je zdravo. Kaj, a res? jo je vprašal in srh mu je šel po telesu, ko je ugotovil, da so njegove oči zdaj na široko razprte, brez vek, ki bi

prekrile zrkla, da je znova prisiljen gledati podobe, vstajajoče iz mlake. Hotel jo je poklicati, naj ga reši, a besede so obtičale med vlakni sočnega lososovega mesa. Proti njemu so se dvigale one, ženske: kolaboracionistke, ki so jih obrili po glavi in jim na čelo narisali kljukaste križe. Gole so se morale nastavljati pljunkom in kamnom. Kolaborirale so v postelji ali zunaj. Sledile so jim tiste, za katerimi so sikali razcepljeni jeziki, da se je tale pa poročila z južnjakom, da ima pa tale pankrta od nekega vojaka, da se je tale pa vlačila z vsemi. Včasih so zaradi tega ubijali ali pustili umreti, danes tudi. Same kolaboracionistke. Prisiljene ali ne. Onečasenjeje mora na tehtnico, kakor vse drugo, in potem se vpletenost in krivda izmerita glede na stran, kamor jo bolj nese, kamor se prevesi, tako kot mora sleherni zastopati svojo stran, skupino, množico, tako kot se mora sleherni definirati navzven in navznoter, se opredeliti, zavzeti nek položaj, *to take sides, and left and right, and up and down, and black and white, y blanco y negro, la danza macabra*. Če to ni zgolj vprašanje preživetja, ali notranje nuje, je vprašanje moči in časti, kakor se ju pač kje vrednoti. Ti tukaj, oni tam. *Postrojite se, armijo*. Razumem, razumem, takoj – a kje je moje mesto? Kjer koli. Povsod. Vse izhaja in se rojeva tudi iz tebe. Del si. Vpet. Vpleten. Kakor koli že. V kar koli že. Pa čeprav ne vidiš in ne veš. Tvoje čete so iz ideje, dela in duše. Katoliški *miracolo*, protestantski *Arbeit* in slovanska duša. Preveč v eni vreči, prenapolnjeno, prenatlačeno in zato prerazpršeno. Narodi na svojih kulturnih temeljih. Svet. Teroristični gimnazijec v multikulturni državi, ki je po sedmih mesecih pravično kaznovan. Teroristične skupine. Teroristična francoska revolucija. *Puščavski vihar*. Terorizem v Rusiji, terorizem v Vietnamu. Na drugi strani terorizirani in kaznovani nadvojvoda, Ludvik XVI. in Marija Antoinetta, vse, kar pride mimo, terorizirani Kuvajt, Rusi, Američani in Vietnamci. Oni. Vi. Mi. Goli Otroci v nemem kriku tečejo po cesti, otrple Ženske vijejo roke proti nebu, Možje jočejo proti zemlji. Za njimi v imenu imen stojijo Vojaki in žanjejo. Berlinski zid je padel, države so se osamosvojile, množice so se zlile in si sodile. Nekoč bratstvo in enotnost, neuvrščenost, danes svobodni trg, EU in NATO. Boj proti nasilju, boj proti aidsu, boj proti kajenju, boj proti mamilom, boj proti nestrpnosti, boj proti mučenju živali, boj proti lakoti, boj za človekove pravice, boj za kvaliteto življenja, boj proti in boj za, boj, boj, boj. Skupni boj za boj. Proti, za. On bruha in gnusi se sam sebi, ker je tak. Ker v sebi nosi vse to. Vse, kar si naštel, je tako relativno, ne bolečine ne trpljenja ni mogoče izmeriti – tako misli zanj tkivo pod lobanjo, on pa se ob tem spomni: dva neodločna komarja sedita na okenskem steklu, mogoče prvi počasi reče: Vse je relativno, drugi pa čez mogoče tri ure pravi: Odvisno. Morda je on eden od komarjev, pravi leva polovica tkiva, ki je za boj, morda on ni eden od komarjev, pravi desna polovica tkiva, ki je za boj proti boju, morda komarjev sploh ni, pravi on obema polovicama, čeprav dobro ve, da sta. Tako se pogovarjajo, polovici vlečeta s seboj preteklost, a on bi rad začel od začetka, znova, na novo in drugače, čeprav ve, da to ni mogoče, on ni stvarnik, on samo nadaljuje nek niz, skuša zapolniti in zamašiti svoje razpoke, ki se množijo in širijo navznoter kot črne luknje, ve, da ni mogoče, da je raj samo na začetku, pa še to le *sedem ur*, kot pravijo, takrat ko je človek predvsem ideja, z vsem svojim bitjem, s celim stvarstvom. Takrat se mu zgodi začetek. A začetek je le na začetku. Ščasoma postane še drugo. Zato ve, da lebdi med dvema silama iz istega, ki ga vlečeta narazen. Rane se vendar nikoli v resnici ne zacelijo, ti naivni bedak, mu kričita polovici in vlečeta vsaka na svojo stran. Je sploh mogoča kakšna rešitev brez boja? misli on. Vse se meša in meša. Brezdomci in razseljenci, reveži in mučenci, norci in božjastniki, lahkoverneži in svetniki, bogataši in vojaki, modreci in grešniki, živi in mrtvi. Prihajajo in odhajajo. Vdihavajo odstotke nekega večnega dihljaja.

Eden vdihne več Cezarja, drugi več Jude iz Kerijota, tretji več miline Jezusove matere. In *lipe cvatu, sve je isto kao lani*. In nič ni tako, kot je bilo. So ljubezni in sončni vzhodi. Ko nekdo, *utrujen od vsega*, le zaspri, ob jutranjem svitu, varen v toplem naročju, stkanem iz dnevne svetlobe in ptičjega petja. So žarki v očeh in zanosno izlivanje stihov v veter. Je spomin. Je zgodovina. Včeraj drugačna, danes drugačna, jutri drugačna. Kakor kakšna, kakor čigava. So zgodbe. Miriade zgodb v miriadah utrinkov pod miriadami lobanj. In on se je, med poskušanjem, da bi se približal eni od sil, ki je vlekla za sabo preteklost, eni do svojih možganskih polovic, ko ga je divje premetavalo sem ter tja, naenkrat znašel med vsem tem, sebe, Bruta, je zagledal točno v središču in vanj so se stekale niti iz vsega širnega kozmosa. Njegov pogled na trati pred vilo se je razjasnil. Oprezal naokrog.

Deklica na trati. Deček za ograjo. Ona se igra sama, on opazuje sam. *Bonjour*, veselo vzklikne deklica, ko zagleda dečka, in steče proti ograji. On se ji smehlja. Zadaž za njo je velika hiša, pred katero se ustavljajo veliki avtomobili, sliši se glasba in smeh. Rezična četrta. On ne ve, kaj to pomeni. Tudi ona tega ne ve, a mu vseeno pove in ravnodušno skomigne z rameni. Skozi režo ograje iz jeklenih reber se dotakne njenih mehkih las. Ona ga poboža po gladkem obrazu. Potem se skupaj sprehajata vsak na svoji strani in on jo uči neko pesem. Prevesti ji je ne zna. Pa tudi če bi znal, ne ve, kaj besedilo pomeni. Ve samo, da je pesem zelo, zelo žalostna. Ona mu poskuša slediti. *Konjuh planinom vjetar šumi, bruji; lišče pjeva...* Ko to poje, se ji zazdi, da je nekje daleč, zazdi se ji, kot da je ona sama nekaj drugega. Amazonka ali nekaj podobnega. In začuti nejasno hrepenenje, nekaj čudno nerazumljivega je v njej, kar tekla in tekla bi nekam, nekam v nedogled, za soncem. Pogled na trati se pilepi nanju. Zdaž ve, da je tja padel zaradi njiju, zaradi pesmi, melodije iz otroških ust. *I keep picturing all these little kids playing some game in this big field of rye and all. Thousands of little kids, and nobody's around – nobody big, I mean – except me. And I'm standing on the edge of some crazy cliff. What I have to do, I have to catch everybody if they start to go over the cliff – I mean if they're running and they don't look where they're going I have to come out from somewhere and catch them. That's all I'd do all day. I'd just be the catcher in the rye and all. I know it's crazy, but that's the only thing I'd really like to be.* Kako se bo odločil, ko otožne pesmi z nerazumljivim besedilom ne bosta več pela skupaj. S katerim od njiju bo ostal njegov pogled, ki mu ga zamegli pekoča bolečina.

Poskušal se bo na slepo dvigniti nad školjko in doseči gumb na kotličku za vodo. Slutil je trepetanje mlake pod seboj in z njo je mrzlično drgetalo njegovo telo. Vrata, ki jih zdaž zasliši za seboj, koraki, ki se približujejo. Nekdo bo vstopil in videl ga bo pobruhanega in bednega, med izginevanjem. Takoj mora potegniti vodo, njemu nevidno čista in sveža se bo razlila čez njegovo izbruhano brozgo. Bistra studenčnica. V njej na tisoče zdravih migetalkarjev. Na tisoče zdravih pogledov. Pod lobanjskim svodom zvenijo zvezdni utrinki. Empirični skelet: *Njegovo telo je dovolj dolgo vztrajalo v mirovanju, zdaž ga nanj delujoče sile silijo, naj svoje stanje spremeni z ubežno hitrostjo, se iztrga gravitaciji kroglastega telesa. Oblebdel bo za hip in potem se bo potencialna energija spremenila v kinetično, on bo spet padal na zemljo in pri tem ga bo ostajalo čedalje manj, zaradi energije, ki se bo iz njega izgubljala kot torna.*

Spet se je nabasal, da je komaj dihal. Spet ga je tiščalo v želodcu, vse do grla, mehur je bil nemočno napihnjen. Odprl je vrata v toaletni prostor in vstopil. V nosnice mu je udaril nezanosno nasičeni zrak. Spomnil se je, da mu je Marco svetoval, naj raje uporabi žensko stranišče, pa je pozabil. Smrad je bil res tako

močan, da se mu je v glavi zvrtele, a nazaj zdaj ni mogel, kajti v mehurju ga je preveč tiščalo. Ni bilo videti, da bi bil v prostoru še kdo, čeprav je bilo slišati močno šumenje vode. Odsunil je vrata. Stranišče je bilo prazno in popolnoma čisto. Zadržal je dihanje, si odpel gumbe in pogledal v školjko. Za hip, preden je vodo razburkal, je ugledal v njej svoj obraz. Utrujen in zabuhel. V tistem trenutku se mu je zazdelo, da se je vse to že enkrat zgodilo. Da je na stranišču prav te italijanske restavracije, nabasan in napit do konca, že enkrat, pred kratkim, ravnokar, takole pogledal v školjko ter za hip v sveži vodi uzrl svoj obraz. Sabina in Marco sta bila pri mizi, on na stranišču. Kdaj je že bilo? Pogledal je gor, sprostil napetost v spodnjem delu trebuha in priprl oči. Tudi takrat mu je bilo slabo in ravno tako je pogledal v školjko. Kje že? Kdaj že? Mogoče zadnjič, pred mesecem. Ne, takrat ne, takrat so večerjali drugje, pa tudi vse se mu je zdelo nekako bližje, vse preveč znano. Nikakor se ni mogel spomniti. Mogoče je pa samo *déjà-vu*. Včasih se to zgodi. Dvojna percepcija. Bilo je popolnoma enako: natančno se je spominjal tudi Sabininega hihotanja in igre njenih ustnic s hrano, medtem ko je s spuščeniimi, spogledljivimi očmi od časa do časa oplazila Marca. Zarezal se je in potegnil vodo.

Naslednjega dne dopoldan je njegov audi brzel po avtocesti proti domu. Sonce je že prav pripekalo, še sreča, da je bil na svetu *air condition*. Razbolela glava, votla in napihnjena kot balon, se je s težavo obračala sem ter tja, vezi očesnih zrkel pod sončnimi očali so skelele, ko jih je premikal. Jezil se je sam nase, ker je bil tako prepit, še zdaj je bil nekoliko pijan, pa še zaspal je bil, v hotelu pozabil naročiti, naj ga zbudijo. Zamudil bo popoldanski *squash*. Ustavil je na črpalki in poklical svojo tajnico. Nepredvideni zapleti na poslovni poti. Naj se ona zmeni s stranko zaradi *squasha*, naj ga pelje na pijačo. Ko je potem njegov avto polzel po svetlem asfaltu, se je kljub vsemu sam sebi zdel nekako vesel, skoraj srečen.

Brut in on nista bila delca kot celota, marveč delca celote: medtem ko je mačkasti in veseli Gianni drvel po sončni avtocesti, je njegov postarani, ostareli, potencialni deček Brut potoval po podzemnem labirintu italijanske kanalizacije. Ostal je le neodločni, zamegljeni pogled na neki daljni zeleni trati, v neki daljni otožni melodiji, v nekem daljnem odstavku.